

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/95/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512203067
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8512203067.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci mal. Y. H., nar. XX.XX.XXXX, mal. Q. H., nar. X.X.XXXX a mal. Q. H., nar. X.X.XXXX, zastúpených opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, za účasti matky Y. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., Ul. T. X a otca U. H., nar. XX.X.XXXX, bytom U. XX, toho času v Ústave na výkon väzby F., o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 23.10.2012 č.k. 4 P 148/2012 - 45 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh otca na zníženie výživného zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním prvostupňový súd zistil, že naposledy bolo o výživnom pre maloleté deti rozhodované rozsudkom OS Humenné v konaní sp. zn. 2 C 127/2011, v ktorom bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené, maloleté deti boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti matke a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu pre mal. Q. sumou 80 Eur mesačne, pre mal. Y. sumou 60 Eur mesačne a pre mal. Q. sumou 60 Eur mesačne. Súd prvého stupňa zdôraznil, že v čase predchádzajúceho rozhodnutia otec maloletých detí bol držiteľom živnostenského oprávnenia a jeho príjem bol okolo 500 Eur mesačne. Matka bola v tom čase nezamestnaná a jej príjem pozostával z rodinných prídavkov a náhradného výživného. Súd prvého stupňa zdôraznil, že otec je síce vo výkone trestu odňatia slobody, avšak je pridelený do programu práce a má príjem z tejto činnosti v rozsahu 142,18 Eur mesačne. Otec si musí byť vedomý toho, že na jeho výživu sú odkázané celkom tri maloleté deti a platiť výživné je jeho zákonná ale aj morálna povinnosť. Príjmy matky maloletých detí sú podľa zistenia súdu prvého stupňa na hranici minimálnej mzdy, keďže táto u svojho zamestnávateľa dosahuje príjem 350 Eur mesačne. Maloleté deti Q. a Q. denne užívajú lieky a majú zvýšené výdavky v súvislosti so zdravotným stavom, pretože sú alergici. Podľa súdu prvého stupňa z dokazovania plynie, že je v schopnostiach a možnostiach otca po vykonaní trestu odňatia slobody zabezpečiť si prácu, pretože nemá žiadne zdravotné problémy, ktoré by mu bránili vo výkone práce a má aj prax vo svojom remeselnom povolání. Navyše si otec vyživovaciu povinnosť neplnil riadne, a to aj v čase, keď nebol vo výkone trestu odňatia slobody a pracoval ako živnostník - stolár. Suma 25 Eur mesačne, na ktorú otec žiada výživné znížiť, nezodpovedá ani minimálnej výške výživného v zmysle Zákona o rodine. Matka okrem výživného zabezpečuje deťom aj osobnú starostlivosť, je od apríla roku 2012 zamestnaná, pracuje na dve zmeny, aby zabezpečila peniaze na financovanie potrieb maloletých detí. Súd prvého stupňa je toho názoru, že ani doposiaľ určené výživné nepokrýva náklady, ktoré súvisia so zabezpečovaním potrieb troch maloletých detí. Keďže otec je toho času už pracovne zaradený, realizuje sa platba výživného sčasti zrážkami zo mzdy povinného a sčasti je výživné hradené štátom, ktoré otec následne, keď sa zamestná, vyrovná. Malo by byť v záujme otca po výkone trestu odňatia slobody nájsť si prácu, ktorá by mu zabezpečila finančný príjem tak, aby maloletým deťom bol poskytnutý aspoň

základný životný štandard prislúchajúci ich základným potrebám v súvislosti s ich riadnym vývinom. S prihliadnutím na uvedené súd prvého stupňa návrh zamietol a o trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý navrhol zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Uvádza, že súd prvého stupňa si v konaní nevyžiadal jeho eskortu, tak aby bolo možné, aby sa na pojednávaní zúčastnil. Poukázal na podaný návrh o zníženie výživného, kde argumentoval zmenou v jeho finančných pomeroch. Nie je pravdou, že jeho čistý mesačný príjem vo výkone trestu odňatia slobody predstavuje 142,18 Eur mesačne vzhľadom na to, že z tohto príjmu sa odpočítavajú rôzne výdavky, ako napr. výživné, sociálne, zdravotné poistenie, pohľadávky a hlavne 50 % z tejto sumy sú náklady ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Jeho ozajstné vreckové sa pohybuje okolo 10 - 12 Eur mesačne. Je pravdou, že od júna je pracovne zaradený a skutočné príjmy preukazujú výplatné pásky. Okolnosti jeho prípadu sa subjektívne, ako aj objektívne zmenili, a to v oblasti jeho príjmových pomerov. Preto žiada, aby súd prihliadol na všetky tieto okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Zdôraznil, že jeho podmienené prepustenie vychádza na 9.9.2013, tak aj preto požiadal o zníženie výživného tak, aby nerástol dlh na výživnom voči štátu. On ako otec je si vedomý toho, že na výživu sú odkázané tri maloleté deti, je jeho povinnosťou platiť výživné, ale vzhľadom na to, že je vo výkone trestu odňatia slobody, takúto možnosť nemá, aj keď je pridelený do programu práce. Zároveň uvádza, že mu pribudla ešte jedna vyživovacia povinnosť, keďže sa mu narodila dcéra z jeho terajšieho vzťahu. Pokiaľ ide o žiadanú sumu zníženej výživného, uvádza, že nemal presnú informáciu o tom, koľko v súčasnosti predstavuje suma minimálnej výšky výživného podľa Zákona o rodine. V zmysle týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

Matka vyjadrila nesúhlas s odvolaním otca a navrhuje rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Uvádza, že od 16.4.2012 sa zamestnala ako operátorka výroby vo firme Treves, dostáva minimálnu mzdu, z toho 70 Eur mesačne dáva na cestovné. Rodičom prispieva na inkaso 100 Eur mesačne a zakupuje stravu. Spláca splátku za počítač vo výške 28,37 Eur mesačne, ktorý zakúpila pre maloleté deti Q. a Y. vzhľadom na ich školské povinnosti. Maloletá Q. a Q. sú alergici, každý večer berú lieky. Mal. Q. navštevuje základnú umeleckú školu, preto by jej mala zakúpiť klavír, ale musí najprv zaplatiť splátky za počítač. Maloletým deťom zakupuje veci podľa ich potreby v priebehu celého roka. Zdôrazňuje, že otec maloletých detí sa o tieto nezaujíma, nenavštevuje ich a aj pokiaľ nebol vo výkone trestu odňatia slobody a celkom dobre zarábala, výživné neplatil.

Kolíznym opatrovníkom taktiež navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Poukazuje na potrebu zohľadniť potreby maloletých detí, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie ich zdravého vývinu.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1,2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že nie sú dané podmienky pre potvrdenie, ani pre zmenu rozsudku, nakoľko tento je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a okolností, že súd prvého stupňa sa nezaoberal všetkými právne významnými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie v predmetnej veci.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy

životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča voči dieťaťu, vo všeobecnosti sa v tomto smere vychádza z hľadísk uvedených v ustanovení § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorými sú odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Samotné výživné slúži na uspokojovanie všetkých dôvodných hmotných potrieb oprávnených detí, pričom tieto potreby sú vždy bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi povinného rodiča. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým tieto nie sú schopné samé sa živiť. Rozhodnutie súdu, ktorým sa určilo výživné je pritom možné zmeniť spravidla vtedy, ak dôjde k zmene pomerov účastníkov, pričom pri rozhodovaní o zmene výživného je vždy potrebné porovnať okolnosti dôležité pre jeho určenie v čase skoršieho ako aj nového rozhodnutia a vyhodnotiť existenciu závažnejšej zmeny okolností vo vzťahu k tým, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

Ako vyplynulo z obsahu spisu, posledná úprava výživného vo vzťahu k maloletým deťom Regrutovým bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2 C 127/2011 - 36 z 15.12.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov z 13.4.2012 č.k. 4 CoP 26/2012 - 59. Týmto rozhodnutím bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené, maloleté deti boli zverené do starostlivosti matky a otcovi sa uložila povinnosť prispievať na ich výživu, a to mal. Q. sumou 80 Eur mesačne, mal. Y. sumou 60 Eur mesačne a mal. Q. sumou 60 Eur mesačne. Matka bola v tom čase bez zamestnania, evidovaná na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzačka o zamestnanie a jej príjem pozostával z poberaného prídavku na tri deti v sume 66,06 Eur mesačne a náhradného výživného poukazovaného v sume 200 Eur mesačne. Otec vykonával podnikateľskú činnosť ako držiteľ živnostenského oprávnenia a jeho príjem dosahoval sumu okolo 500 Eur mesačne.

Podaným návrhom v prejednávanej veci otec žiada znížiť výživné pre maloleté deti s účinnosťou od 9.5.2012. Zo správy Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody v Prešove plynie, že otec má predpokladaný koniec výkonu trestu stanovený na 9.9.2013, od júna 2012 je zaradený do pracovnej činnosti a jeho čistý mesačný zárobok predstavuje 142,18 Eur.

Súd prvého stupňa v danej právnej veci vykonal pojednávanie dňa 23.10.2012, ktorého sa otec maloletých detí nezúčastnil, keďže ako už bolo spomínané, nachádza sa v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody. Bolo oprávnením súdu prvého stupňa vykonať toto pojednávanie v neprítomnosti otca, avšak jeho súčasné rozhodnutie vo veci samej na tomto pojednávaní sa javí byť predčasné. Súd prvého stupňa totiž vo veci rozhodol bez toho, aby vypočul otca maloletých detí ako účastníka konania (§ 131 O.s.p.). Dokazovanie skutočností významných pre súdne rozhodnutie sa vykonáva dôkazmi,

ktorými sú všetky prostriedky, na základe ktorých možno zistiť skutkový stav veci. Jedným z dôkazných prostriedkov je aj výsluch účastníkov konania, pričom spôsob vykonávania tohto dôkazu je upravený v už spomínanom ustanovení § 131 O.s.p. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania môže mať za následok neúplné zistenie skutkového stavu veci, čo má následne vplyv aj na vecnú správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu.

Pokiaľ ide o vec samú, je ďalej potrebné uviesť, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti povinného otca vo vzťahu k maloletým deťom vychádzal zo situácie, že ani doposiaľ určené výživné nepokrýva náklady, ktoré súvisia so zabezpečením potrieb troch maloletých detí, otec je vo výkone trestu odňatia slobody pracovne zaradený, platba výživného sa realizuje sčasti zrážkami zo mzdy otca a sčasti je hradené štátom, pričom malo by byť v záujme otca po výkone trestu odňatia slobody nájsť si prácu, ktorá by mu zabezpečila finančný príjem tak, aby maloletým deťom poskytol aspoň základný životný štandard prislúchajúci ich nevyhnutným potrebám. Ďalšie okolnosti, na základe ktorých postupoval prvostupňový súd pri rozhodovaní o uplatnenom návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti pre maloleté deti z preskúmaného rozhodnutia zistiteľné nie sú.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia súdu je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Tieto požiadavky odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa dostatočným spôsobom nespĺňa, v dôsledku čoho je dané rozhodnutie nepreskúmateľné, čo je vždy dôvodom pre zrušenie veci v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., pretože v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia sa odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom za situácie, že nie je transparentne jasné, na čom je založené rozhodnutie súdu.

Bude preto úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní predovšetkým vypočítať aj otca maloletých detí ako účastníka konania, či už priamo na pojednávaní alebo jeho výsluchom pred dožiadaným súdom, za účelom úplného zistenia skutkového stavu veci. Súd prvého stupňa v tomto smere zistí, aké sú aktuálne príjmové, zárobkové a majetkové pomery na strane oboch rodičov maloletých detí. Je pritom nutné zdôrazniť, že pri posudzovaní uplatneného návrhu zo strany otca nemožno bez ďalšieho dávať do súvisu jeho príjem dosahovaný v rámci vykonávanej podnikateľskej činnosti pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody s jeho terajšími príjmami, keďže objektívne možnosť zabezpečiť si vyšší príjem v súčasnosti na strane otca neexistuje. Vo všeobecnosti rozsah určenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča k maloletým deťom by mal zodpovedať jeho aktuálnym príjmom. Súd prvého stupňa sa musí zároveň vypoariadať s namietanou novou skutočnosťou na jeho strane, keď otec tvrdí, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému dieťaťu pochádzajúcemu z jeho terajšieho vzťahu. Pre úplnosť súd prvého stupňa taktiež zistí dôvod, pre ktorý otec v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ako aj to, na aké obdobie je určený koniec výkonu tohto trestu. V závislosti od všetkých týchto zistení prvostupňový súd vyhodnotí dôvodnosť navrhovanej zmeny úpravy vyživovacej povinnosti zo strany otca vo vzťahu k maloletým deťom.

V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.